

ІГРОВІ ВПРАВИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ДІТЕЙ НА ЖОВТІЙ ЛІНІЇ

Фея доброти

Діти стають у коло і витягають перед собою руки. Дорослий непомітно кладе в долоньки одного з дітей каблучку і голосно говорить: «Хто сьогодні найдобріший, виходь до мене хуткіше». Той, у кого каблучка, повинен вибігти в центр кола. Ця дитина стає феєю доброти.

Фея доброти дотягується до будь-кого з дітей каблучкою і говорить про нього щось добре. Той, до кого доторкнулася фея, повинен сказати щонебудь добре про свого сусіда, який, у свою чергу, каже про щось добре наступної дитини і т. д. Остання дитина в колі разом із феєю повторює все добре, що діти сказали один про одного.

Поїзд чеснот

Попросіть дітей встати в коло і назвати будь-яку гарну якість, наприклад, доброта. Потім один із дітей має назвати чесноту, що починається з останньої літери слова «доброта», наприклад, акуратність. Слово «акуратність» закінчується на звук [т'], отже, наступна дитина має назвати чесноту, що починається зі звука [т'].

Якщо хтось затрудняється, наступна дитина може допомогти. На аркуші паперу діти разом із дорослим записують або замальовують названі чесноти, таким чином отримують «потяг чеснот». Після цього дорослий має обміркувати з дітьми, в якому вагоні поїзда вони відправилися б у далеку подорож. Попросіть дітей пояснити свою думку і намалювати себе в цьому вагоні.

Чарівне слово

Дорослий просить дітей назвати слова, які можна назвати чарівними, і записати їх на аркуші. Наприклад: спасибі, будь ласка, здрастуйте, ласкаво просимо. Потім дорослий пропонує скласти словесний малюнок-казку про чарівні слова, записуючи на диктофон. Таким чином може поповнюватися книга «Світ чарівних слів».

Добрі хмаринки

Діти стають у коло. Усі вони — маленькі сірі хмаринки, а одна з них — вітерець. Вітерець по черзі доторкається до хмаринок, і кожна розповідає йому, кого і за яких обставин вона напоїла дощиком. Наприклад:

«Я напоїла людину, яка заблукала в пустелі», «Я напоїла троянду, господиня якої захворіла і не змогла її поливати». Після цього вітерець від імені одного з персонажів дякує дитині.

Наприклад: «Троянда шле тобі свої пахощі» і т. ін.

У що ми віримо

Діти стають у коло. Педагог по черзі кидає кожному з них м'яч, задаючи при цьому запитання. Наприклад: «Чи можна вірити в дружбу». Якщо, на думку дитини, в дружбу вірити можна, вона ловить м'яч і пояснює, чому можна вірити в дружбу; якщо не можна, не ловить, і теж пояснює чому. Перш ніж кинути м'яч наступній дитині, педагог запитує всіх дітей, чи згодні вони з думкою свого товариша чи ні.

Питання для обговорення: чи можна вірити в дружбу, любов, доброту, світло, серце, людину, знання. Бога, молитву і т. д.

Таємниця жертовності

Педагог просить дітей уявити, що іскри чарівного багаття жертовності відкрили їм таємницю жертовності. Потім діти пригадують будь-яку дорогу для них річ.

Після цього діти розмірковують та розказують, коли і за яких обставин вони могли б пожертвувати для когось цією річчю.

Свічка любові

Дорослий просить дітей встати в коло і роздає кожному маленьку свічку. Потім запалює свічку одного з дітей. Дитина, чия свічку запалили, має сказати про свого сусіда по колу щось світле, а потім запалити своєю свічкою його свічку.

Гра закінчується, коли в колі запаляться всі свічки. Після цього діти задувають свічки і об'єднуються в групи. Кожна група придумує казку про чарівну свічку любові.

Коли приходить доброта

Діти стають у коло. Дорослий просить дітей уявити, що добра чарівниця подарувала їм скриньку з дарами доброти. Потім діти перелічують усе, що може бути добрим. Наприклад: добра усмішка, добре рукостискання, добрий погляд, добре слово, добрий намір, добра душа, добре серце, добрий день і т. д.

Педагог просить дітей допомогти чарівниці оживити її дари. Для цього діти повинні:

- посміхнутися одне одному доброю посмішкою;
- подарувати одне одному добрий погляд;
- сказати одне одному добре слово;
- розповісти про будь-який добрий намір;
- розповісти про душу доброї людини;
- придумати казку про добрий день.

Ці завдання діти можуть виконувати групами. Потім обговорити з дітьми, які з дарів чарівниці ожили, а які ні, чому.

Птах подяки

Дорослий просить дітей уявити, що на землю прилетів птах подяки. Він залетів у вікно до тих, хто забув подякувати за щось своїх батьків, друзів або знайомих, і нагадав їм про це.

Уявімо, що птах залетів до нас, потрібно згадати всіх, кому забули подякувати, і подумки сказати їм спасибі.

Серце доброти

Педагог разом із дітьми розставляє стільці так, щоб із них утворилося серце. Діти стають за стільцями. Один із них каже що-небудь добре іншому, і обидва вони сідають на стільці. Потім вони разом обмірковують та говорять що-небудь добре третій дитині, і вона сідає на стілець. Після цього вони втрюх кажуть щось добре четвертій, і так до тих пір, поки на стільці не сядуть усі діти.

Потім дорослий пропонує дітям вивчити яку-небудь пісеньку про доброту.

Подумаємо про доброту

Діти стають у коло. Педагог кожній дитині по черзі кидає в руки м'яч. Вловивши м'яча називає будь-яку добру людину і пояснює, чому вона добра. Наприклад: моя сестра добра, тому що вона щодня грає зі мною, ділиться зі мною іграшками і т. д.

Коли всі діти розкажуть про тих або інших добрих людей, педагог просить кого-небудь із дітей перелічити всіх добрих людей, про яких розповіли ЙОГО друзі.

Добрий голуб

Педагог об'єднує дітей у групи. Одна дитина — добрий голуб. Вона по черзі «облітає» всі групи і дарує кожній добре слово. Потім діти придумують невелику інсценівку на тему подарованого їм доброго слова, і можуть намалювати це на папері. Всі повинні здогадатися, які добрі слова і кому подарував голуб.

Закони милосердя

Педагог звертається до дітей: «Уявіть, що вас запросили в країну, якою править милосердний правитель. Розкажіть, які закони милосердя прийняті в цій країні для людей, тварин чи птахів. Наприклад: раз на тиждень багата людина в цій країні має запросити в гості бідного, нагодувати його смачним обідом і подарувати йому будь-який подарунок; протягом зими кожен повинен зробити дві годівниці для птахів.

Добрий лісничий

Діти стають у коло, вони різні лісові мешканці. Один із дітей — лісничий. Кожен по черзі називає себе і просить лісничому допомогти йому в тій чи іншій ситуації. Наприклад: Утіш мене, лісничий, мої гілочки зламані.

Лісничий підходить до деревця і жестами зображує, як він йому допоможе. Інші діти повинні відгадати, що лісничий зробив для деревця. Потім лісничий і ТОЙ, кого він утішив, міняються місцями.

Квітка примирення

Дорослий читає дітям прислів'я: «Сваритися сварися, а на мир слово залишай!». Пропонує дітям іграшкову квітку примирення. Діти передають її один одному по колу. Коли квітка потрапить до рук кого-небудь із дітей, ця дитина розповідає, як вона примирилася або примириться зі своїм другом. Потім квітка примирення кладеться на видне місце в групі, щоб нагадувати дітям про те, як важливо вміти прощати один одного і не ображатися.

Добра тварина

Дорослий разом із дітьми стає в коло, всі беруться за руки. Педагог звертається до дітей пошепки: «Ми — одна велика, добра тварина. Давайте послухаємо, як вона дихає!» Усі прислухаються до свого подиху, подиху сусідів. «А тепер подихаємо разом». Вдих — усі роблять крок уперед. Видих — усі роблять крок назад. Вдих — усі роблять 2 кроки вперед, видих — 2 кроки назад... «Так не тільки дихає тварина, так само чітко і рівно б'ється її велике добре серце. Стук — крок вперед, стук — крок назад і т. д.».

Ранкове привітання

Дорослий разом із дітьми стають у коло і піднімають руки вгору (пальці з'єднані разом). Руки над головою утворюють півколо. Вихователь говорить: «Доброго ранку, сонце! Ми тобі раді! Ми прокинулися, за руки взялися» — руки повільно опускаються вниз. Діти беруться за руки. Вихователь, звертаючись поглядом по черзі до кожної дитини, продовжує: «І Надійка тут... І Данило тут... І Валя тут...» Усі діти за вихователем повторюють ці слова. Потім вихователь оглядає кожну дитину і говорить: «Усі тут!» Діти устають навшпиньки, піднявши зчеплені руки вгору, і хором говорять: «Усі тут!» Після цього діти повільно опускаються навпочіпки.

Шукаю друга

Для проведення гри необхідно мати набір іграшок (2-3 зайчики, 2-3 мишки, 2-3 рибки і т. ін.). Кожній дитині видається іграшка. Вихователь говорить дітям, що зараз вони будуть танцювати разом зі звірятами, але одному зайчику або мишці танцювати нудно, тому, поки звучить музика, кожна дитина повинна знайти для своєї іграшки одного-двох друзів. (На першому етапі вихователь показує дітям усі іграшки, загострюючи їх увагу на тому, що в наборі не один зайчик, а 2-3, не одна мишка, а 2-3. Коли починає лунає музика, діти ходять по кімнаті і шукають дітей з парними іграшками (відшукують свою пару). Коли пара буде знайдена, діти танцюють разом з іграшками.

Допоможи Тані

Вихователь повідомляє, що у дівчинки Тані трапилася біда: поламалися всі іграшки і їй більше немає чим грати. (Дітям показують кілька заздалегідь підібраних старих іграшок, кожна з яких розділена на дві частини; наприклад: Шاپинка гриба і ніжка гриба, дві частини однієї матрьошки та ін.). Отримані деталі роздають дітям — кожній дитині по одній і просять їх допомогти Тані відремонтувати її іграшки. Завдання малюків — знайти окремі частини іграшки і з'єднати їх. Під час гри вихователь допомагає кожній дитині.

Добрий бегемотик

Діти встають у шеренгу. Вихователь каже, що всі разом вони — маленький добрий бегемотик. Кожна дитина обіймає за талію (або кладе руки на плечі) попередню дитину. Вихователь просить кожну дитину погладити свого сусіда по плечі, по голівці, по спинці, по ручці. Потім вихователь просить «бегемотика» походити по групі, присісти. Зазвичай діти, присідаючи всі разом, падають. Щоб бегемотик не впав, діти намагаються сісти акуратно, підтримуючи одне одного.

Чарівний стілець

Педагог пропонує дітям стати в коло. У центрі стоїть гарний стілець. Діти йдуть по колу і співають:

Хто сьогодні найкрасивіший?

Хто сьогодні найщасливіший?

З'явився хуткіш!

Сідай скоріш!

По черзі діти сідають на чарівний стілець, і кожен по колу повинен сказати про того, хто сидить на стільчику щось хороше і добре. Перед початком гри педагог розповідає дітям про чарівний стілець, який вміє дарувати дітям добрі якості, і, навпаки, забирає у них все погане. Але, щоб побачити, потрібно дивитися чарівними очима на того, хто сидить на чарівному стільці.

Улюблена іграшка

Заздалегідь вихователь просить дітей принести з дому улюблену іграшку. Діти сідають навколо *жовтої лінії* і 'знайомлять усіх зі своєю улюбленою іграшкою. Після цього діти разом із вихователем придумують казку, головні герої якої — улюблені іграшки дітей. Вихователь записує казку і їй дається назва. На деякий час іграшки поселяються в групі і час від часу вигадують нові казки.

Сонячний зайчик

Вихователь показує дітям сонячного зайчика на стіні, звертаючи увагу на те, як він стрибає, завмирає, потім раптом несподівано тікає. Вихователь читає дітям вірш:

Сонячні зайчики —
Стриб, стриб, скок.
Стрибають мов м'ячики,
Стриб, стриб, скок.

Потім пропонує малюкам наздогнати зайчика, іноді даючи їм можливість ловити сонячного зайчика. Якщо зайчик «утомився», сховався до нірки, діти теж відпочивають, заплющують очі і начебто сплять. Коли зайчик прокидається, діти знову ловлять його.

Фея ніжності

Діти встають навколо *жовтої лінії*. Одна дитина — фея ніжності. Вона по черзі торкається до всіх дітей у колі, кожен говорить якесь ласкаве слово. Наприклад: милий, дорогий, сонечко, промінчик, зайчик, дівчатко, малюк і т. д. Вихователь може записати ці слова, а потім, разом із дітьми, звертаються одне до одного, вживаючи названі слова.

Фея чистоти

Діти встають навколо *жовтої лінії*. Одна дитина — фея чистоти. У неї в руках чашечка з водою. Фея підходить до дітей і бризкає на них водою з чашечки; Той, на кого потрапляють краплі води, пригадує, що на землі буває чистим. Кому дістануться останні краплі, той стає феєю і продовжує гру. Наприкінці гри фея чистоти говорить кожному щось чисте і світле.

Сніжний ком

Педагог звертається до дітей: «Заплющте очі і уявіть собі: білий-білий сніг навколо, він м'яко стелиться на землю, огортаючи все м'яким покривалом, білі поля, ліси, доріжки, будинки. Снігу падає все більше і більше, і хочеться скоріше зліпити першу снігову бабу. Уявили собі? Розплющте очі, скажіть, а ви любите ліпити снігову бабу? А з чого ліплять ком? Правильно, спочатку ліплять маленьку снігову кульку, а потім поступово накочують великий сніжний ком. Так і ми з вами будемо зараз катати ком. Тільки він буде не зі снігу, а з добрих привітань. Зараз я вам усе поясню і покажу. Ходімо... (удвох виходимо в центр). Добрий день. Я привіталася російською мовою, а ви мені відповідайте вітальним словом рідною мовою як прийнято у нас в Україні, а може хтось захоче привітати так, як вітаються люди в різних країнах. Ми візьмемося за руки. Потім запросіть кого-небудь із вас, і сніжний ком стане ще більшим. Ми будемо скачувати ком із вітань доти, доки всі діти не опиняться в колі, взявшись за руки. Молодці, що згадали багато вітань! Ось який великий вийшов ком. Ми

його побудували самі з різних привітань.

Кухарчуки

Усі встають у коло — це каструля. Зараз будемо готувати суп (компот, вінегрет, салат). Кожен придумує, чим він буде (м'ясо, картопля, морква, цибуля, капуста, петрушка, сіль і т. д.). Ведучий викрикує по черзі, що він хоче покласти до каструлі. Упізнавши себе, дитина стрибає всередину кола, наступна, стрибнувши, бере за руки попередню. Поки всі «компоненти» не опиняться в середині кола, гра продовжується. У результаті виходить смачна гарна страва — просто смакота.

Передай посмішку по колу

Учасники гри стають навколо *жовтої лінії*. Вихователь пропонує дітям взятися за руки, потиснути їх, посміхнутися сусідові.

Клубочок

Гра корисна в компанії малознайомих дітей. Діти сідають у коло, дорослий, тримаючи клубочок, Обмотує нитку навколо пальця, задає будь-яке запитання учаснику групи (наприклад: «Як тебе звати?», «Чи хочеш ти зі мною дружити?», «Що тобі найбільше подобається?», «Чого ти боїшся?» і т. д.), той хто ловить клубочок, обмотує нитку навколо пальця, відповідає на запитання, а потім задає своє наступному гравцеві. Таким чином, наприкінці клубочок повертається ведучому. Всі бачать нитки, що зв'язують учасників гри в одне ціле, визначають, на що фігура схожа, багато дізнаються один про одного, гуртуються.

Примітка: якщо дорослий вимушений допомагати тим, кому важко відповісти на запитання, то він бере клубочок собі назад, підказує і знову кидає дитині. У результаті можна побачити дітей, які відчувають ускладнення в спілкуванні,— у педагога будуть із ними подвійні, потрійні зв'язки.

Качка, качка... гусак

Учасники гри стають у коло. Педагог — у середині кола. Він ходить по колу, вказує рукою і примовляє: «Качка, качка, качка... гусак» . Гусак зривається з місця, тікаючи в протилежний від ведучого бік. Завдання обох — швидше зайняти звільнене місце. Вся складність гри в тому, що в місці зустрічі ті, хто змагаються, повинні взяти один одного за руки, зробити реверанс, посміхнутися і привітати: «Доброго ранку, добрий день, добрий вечір!», а потім знову кинутися до вільного місця.

Примітка: дорослий стежить за тим, щоб кожен учасник побував у ролі «гусака» . Слова вітання вимовляються голосно й чітко, а рухи реверансу повинні виконуватися не на бігу.

Компліменти

Дорослий та діти сідають на *жовту лінію*, усі беруться за руки.

Дивлячись в очі сусідові, треба сказати йому кілька добрих слів, за щось похвалити. Той, кому адресоване вітання, киває головою і каже: «Спасибі, мені дуже приємно». Потім він дарує комплімент своєму сусідові, вправа продовжується.

Попередження:

1. Деякі діти не можуть сказати комплімент. їм необхідно допомогти. Можна замість похвали просто сказати «смачне», «солодке», «квіткове», «молочне» слово.

2. Якщо дитина не може зробити комплімент, не чекайте, коли засумує сусід, скажіть комплімент самі.

Ворона

Дорослий стоїть у центрі кола, примовляє й імітує політ ворони і общипування крил:

Ворона сидить на даху,

Общипує вона свої крильця.

Кар-кар-кар!!!

Потім дуже швидко і несподівано: «А хто раніше сяде?», «А хто раніше встане?». Той, хто запізнився виконати команду, вибуває з гри.

Дружба починається з посмішки...

Дорослий та діти сідають на *жовту лінію*, беруться за руки, дивляться сусідові в очі і по черзі дарують один одному мовчки найдобрішу, яка тільки може бути, посмішку.

Гніздечко

Діти присіли в колі на *жовту лінію*, взявшись за руки,— це гніздечко. Всередині сидить пташка. Зовні літає ще одна пташка і дає команду: «Пташка вилітає!» Гніздо розсипається, і всі літають, як птахи. Ведучий командує: «У гніздо!» Знову присідають. Хто не встиг, стає ведучим.

Передай м'ячик

Дорослий разом із дітьми сидячи або стоячи розміщуються на *жовтій лінії*. Намагаються якомога швидше передати м'ячик, не впустивши. Можна в максимально швидкому темпі кидати м'ячик сусідам. Можна, обернувшись спиною до кола і прибравши руки за спину, передавати м'яч. Хто впустив — вибуває.

Примітка: ускладнити вправу можна, попросивши дітей заплющити очі.

Пісенька по колу

Ведучий вибирає разом із дітьми знайому всім дитячу пісню. Потім по колу кожен співає свою строчку. Останній куплет співають усі хором.

Подарунки

Діти сидять на *жовтій лінії*. Дорослий говорить, що зараз кожен може

подарувати і отримати подарунок. Зі словами: «Я хочу подарувати тобі сьогодні...» він звертається до того, хто сидить поруч і описує те, що він придумав піднести в подарунок {настрій, дотик, квітку, вірш, пісеньку і т. д.}. Той, хто отримує подарунок, дякує і дарує щось своє наступному учаснику гри по колу. Педагог стежить, щоб ніхто не залишився без подарунка.

Врятуй пташеня

Педагог пропонує дітям уявити, що в руках маленьке безпорадне пташеня. Витягнути руки долонями догори, зігріти його, повільно, по одному пальчику скласти долоні — сховати в них пташеня, подихати на нього, зігріваючи своїм рівним, спокійним диханням. Покласти долоні до своїх грудей, віддати пташеняті доброту свого серця і дихання. Потім розкрити долоні, немов би відпускаючи пташеня, воно радісно злетіло, посміхнутися йому і не сумувати, чекати його і надалі!

Сонячний зайчик

Педагог звертається до дітей: «Сонячний зайчик зазирнув тобі в очі. Заплющ їх. Він побіг далі по обличчю, ніжно погладь його долонями: на лобі, наносі, на ротику, на щічках, на підборідді. Погладжуй акуратно, щоб не злякати, голову, шию, животик, руки, ноги. Він забрався за комірець — погладь його і там. Він не бешкетник — він любить і пестить тебе, а ти погладь його і подружися з ним».

Придумай історію

Дорослий починає історію «Жили-були...», наступний учасник продовжує і так далі по колу. Коли черга знову доходить до ведучого, він направляє сюжет історії, відточує його, робить більш осмисленим, і вправа триває.

Рукавички

Для гри потрібні вирізані з паперу рукавички, кількість дорівнює кількості учасників гри. Педагог розкидає рукавички в центрі кола. Діти беруть по одній, відшуковують свою пару, домовляючись один з одним відшуковують місце в групі для розфарбовування та якими кольорами можна прикрасити силуети рукавичок.

Примітка: ведучий спостерігач, як організовують спільну роботу пари, як ділять олівці, як при цьому домовляються. Переможців вітають.

Дракон

Дорослий разом із дітьми стають на *жовту лінію*, тримаючись за плечі. Перший учасник — «голова», останній — «хвіст». «Голова» повинна дотягнутися до хвоста і доторкнутися до нього. «Тулуб» дракона нерозривний. Як тільки «голова» схопила «хвіст», вона стає «хвостом». Гра продовжується доти, доки кожен учасник не побуває в тій чи іншій ролі.

Гарчи лев, гарчи; стукай, поїзд, стукай

Дорослий звертається до дітей: «Всі ми — леви, велика легова родина. Давайте влаштуємо змагання, хто голосніше гарчить. Тільки-но я скажу: «Гарчи, лев, гарчи», нехай лунає найгучніше гарчання. А хто може гарчати ще голосніше? Добре гарчать леви». Потрібно попросити дітей гарчати якомога голосніше, зображуючи при цьому легову стійку.

Потім всі встають один за одним, поклавши руки на плечі тому, хто стоїть попереду. Це — паровоз. Він пихкає, свистить, колеса працюють чітко, в такт, кожен слухає і підлаштовується до сусідів. Паровоз їде по приміщенню в різних напрямках, то швидко, то повільно, то повертаючись, то вигинаючись, видаючи гучні звуки і свист. Машиніст на станціях змінюється.

Доторкнися до...

Діти стають біля *жовтої лінії*. Усі гравці одягнені по-різному. Дорослий викрикує: «Доторкнися до... синього!». Всі повинні миттєво зорієнтуватися, знайти в учасників в одязі щось синє і доторкнутися до цього кольору. Кольори періодично змінюються, хто не встиг — ведучий.

Примітка: дорослий стежить, щоб доторкалися до кожного учасника.

На що схожий настрої?

Учасники гри по черзі говорять, на яку пору року, природне явище, погоду схожий їхній сьогоднішній настрої. Почати порівняння краще дорослому: «Мій настрої схожий набілу пухнасту хмарку в спокійному, блакитному небі, а твій?». Вправа проводиться по колу. Дорослий узагальнює — який же сьогодні у всієї групи настрої: сумний, веселий, грайливий, злий і т. д.

Вітер дме на...

Діти стають на *жовту лінію*. Дорослий починає гру зі слів «Вітер дме на...». Для того щоб учасники гри дізналися більше один про одного, запитання можуть бути наступними: «Вітер дме на того, у кого світле волосся» — усі світловолосі збираються в одну купку в центр кола. «Вітер дме на того, у кого є сестра», «Хто любить тварин», «Хто багато плаче», «У кого немає друзів» і т. ін. Ведучого необхідно змінювати, надаючи можливість розпитати один про одного більшій кількості дітей.

Є чи ні?

Гравці стають у колб на *жовту лінію* і беруться за руки, ведучий в центрі. Він задає запитання. Якщо відповідь: «Так!», учасники піднімають руки вгору і кричать, якщо не згодні, опускають руки і кричать: «Ні».

Чи є в полі світлячки?

Чи є в морі рибки?

Чи є крила у теляти?
Чи є дзьоб у поросяти?
Чи є гребінь у гори?
Чи є двері у нори?
Чи є хвіст у півня?
Чи є ключ у скрипки?
Чи є рима у вірша?
Чи є в ньому помилки?

Тінь

Діти стоять на *жовтій лінії*. Один гравець ходить у центрі кола і робить різні рухи. Несподівані повороти, присідання, нахиляється в сторони, киває головою, махає руками і т. д. Усі інші — його тінь і повинні швидко і чітко повторювати його рухи. Потім ведучий змінюється.

Жива скульптура

Учасники стоять усі разом на *жовтій лінії*. Дорослий пропонує одній дитині вийти у центр кола, прийняти будь-яку позу, в якій їй зручно стояти. Наступного учасника просять приєднатися до неї тією ж або іншою позою, потім до них у своїй позі приєднується третій, потім виходить обережно зі скульптури перший і дивиться на загальну композицію, а четвертий займає будь-яке порожнє місце в загальній скульптурі і т. ін.

Прогулянка по струмку

На підлозі крейдою малюється струмочок, то звивистий, то широкий, то вузький, то невеликий, то глибокий. Туристи шикуються один за одним в один ланцюг, кладуть руки на плечі тому, хто стоїть попереду, розставляють ноги на ширину струмка в тому місці, де їхній шлях починається, і повільно пересуваються всі разом, змінюючи ширину розставлених ніг, ступаючи по берегах струмка. Той, хто оступився, потрапив ногою в струмок, встає в кінець ланцюга.

Дзеркало

Дітям пропонується уявити, що вони увійшли до магазину дзеркал. Одна половина групи — дзеркала, інша — різні звірятка. Звірятка ходять повз дзеркал; стрибають, гримасують — дзеркала повинні точно відобразити рух і вираз обличчя звіряток.

Чудо єдності

Дорослий разом із дітьми стає у коло на *жовту лінію*. Дорослий роздає дітям картки з зображенням різних предметів, по 3-4 екземпляри кожного. Діти об'єднуються у групи за однаковим зображенням. Кожна група повинна подумати, люди яких професій працювали спільно, щоб зробити цей предмет. Потім діти розподіляють між собою ці професії і розповідають, що вони зробили для виготовлення даного предмета.

Наприклад: щоб зробити скрипку, лісник знайшов у лісі музичне дерево, дроворуб зрубав його, плотник зробив із нього дошки, майстер із цих дошок зробив корпус скрипки і т. ін.

Поводирі

Гравці розбиваються на пари. Один із закритими очима стоїть попереду. Інший на відстані витягнутої руки, ледве торкаючись спини того, хто стоїть попереду, встає із заплющеними очима. Поводир спочатку повільно починає пересуватися по приміщенню, «сліпий» слідом за ним, намагаючись не загубитися, потім траєкторія і швидкість руху збільшуються. Вправа виконується 5 хвилин, потім пари міняються ролями.

Переходи

Діти сидять на *жовтій лінії*, вихователь просить їх уважно подивитися один на одного: «У кожного з вас волосся відрізняється за кольором». Тепер поміняйтеся місцями так, щоб крайнім справа, ось на цьому стільці, сидів той, у кого найсвітліше волосся, поруч із ним — у кого темніше, а крайнім зліва, на цьому стільці, сидів той, у кого найтемніше волосся. Ніяких гучних обговорень. Почали». Дорослий допомагає дітям, підходить до кожного з них, торкається до їхнього волосся, радиться з іншими, куди його посадити, і т. ін.

Таким же чином можна мінятися місцями за кольором очей від найсвітліших до найчорніших.

Живі іграшки

Зібравши дітей навколо себе на *жовтій лінії*, дорослий каже: «Ви напевно чули про те, що ваші іграшки, з якими ви граєте вдень, прокидаються і оживають вночі, коли ви лягаєте спати. Заплющте очі, уявіть свою найулюбленішу іграшку (ляльку, машинку, конячку, робота) і подумайте, що вона робить уночі. Тепер нехай кожен із вас побуде своєю найкращою іграшкою і, поки господар спить, познайомиться з іншими іграшками. Тільки робити все це потрібно мовчки, а то прокинеться господар. Після гри ми спробуємо вгадати, яку іграшку зображував кожен із вас». Вихователь зображує якусь іграшку (наприклад, солдатику, який б'є в барабан, або неваляйку і т. д.). Пересувається по кімнаті, підходить до кожної дитини, оглядає її з різних боків, вітається з нею за руку (або віддає честь), підводить дітей одне до одного і знайомить їх, після закінчення гри дорослий знову збирає дітей навколо себе і пропонує їм вгадати, хто Кого зображував. Якщо діти не можуть вгадати, вихователь просить дітей по одному ще раз показати свою іграшку, пройшовшись по кімнаті.

Фея доброти

Дорослий разом із дітьми сідає на *жовту лінію*, читає дітям прислів'я: «Добро не лихо, ходить тихо». Просить дітей уявити, що до них у будинок тихими кроками увійшла невидима фея доброти. Просить дітей описати

голос і ходу цієї феї, а потім намалювати її очі і посмішку.

Школа ввічливості

Дорослий разом із дітьми стають на *жовту лінію* — чарівне коло ввічливості. Одна дитина говорить якесь увічливе слово своєму сусідові. Той, у свою чергу, повторює це слово і додає до нього своє. Наступний по колу повторює два попередніх увічливих слова і додає до них своє і т. д.

Наприклад: *здрасуйте, бажаю удачі, вибачте, будьте люб'язні, не варто подяки, дуже радий тощо.*

Потім попросіть уявити, що їхні слова ожили і розповіли їм чарівні історії зі свого життя. Розділіть дітей на групи, попросіть їх вибрати ввічливе слово і розповісти історію з його життя.

Добрі ельфи

Педагог разом із дітьми сідає на *жовту лінію*, і розповідає казку: «Колись давним-давно люди не вміли спати. Вони працювали і вдень і вночі, звичайно ж, дуже втомлювалися. І тоді добрі ельфи вирішили їм допомогти. Коли наставала ніч, вони прилітали до людей, ніжно гладили їх, заспокоювали, ласкаво заколисували, надсилали їм добрі сни і люди засинали. Вони не знали, що їхній сон — справа рук добрих ельфів, адже ельфи не вміли розмовляти людською мовою і були невидимі. Невже ви ніколи про це не чули, адже вони прилітають до кожного з вас і досі та охороняють ваш сон. Давайте пограємо в добрих ельфів. Нехай ті, хто сидить від мене праворуч, будуть людьми, а ліворуч — ельфами. А потім ми обмінємося ролями. Готові? Почали. Настала ніч, люди лягають спати, а добрі ельфи прилітають і заколискують їх». Діти-люди лежать і зображують тих, хто засинає, Діти-ельфи — підходять до кожного з них, ніжно погладжують, тихо наспівують пісеньки, торкаються волосся і т. ін. Потім діти міняються ролями.

У що ми віримо

Обговоріть із дітьми, у що може вірити людина (в любов мами і тата, дружбу, природу, книги, іграшки, казки тощо). Потім діти стають на *жовту лінію* у коло, педагог кидає комусь із них м'яч і запитує: «У що ти віриш?» Той, хто зловив м'яч, відповідає, і повертає м'яч дорослому. Наступний учасник, який зловив м'яча, спочатку пояснює, чому його товариш вірить у те, що було назване, а потім розповідає, у що він вірить сам. Наприклад: «Саша вірить у любов мами, бо мама про нього піклується, а я вірю в дружбу». Гра продовжується доти, доки м'яч не побуває в руках у всіх дітей.

Пташенята

Дорослий звертається до дітей: «Ви знаєте, як з'являються на світ пташенята? Вони Довго-довго живуть у шкаралупі, а потім одного прекрасного дня розбивають цю шкаралупу своїми маленькими дзьобиками і вилазять назовні. їм відкривається великий, яскравий, незвіданий світ,

повний загадок і несподіванок. Усе для них нове: квіти, трава, оскільки в шкаралупі вони ніколи не бачили усього цього. Давайте пограємо в пташенят. Спочатку ми сядемо навпочіпки, а потім почнемо розбивати шкаралупу. Ось так (дорослий сідає навпочіпки і розбиває Носом невидиму шкаралупу, відламує шматочки шкаралупи руками). Всі розбили? Тепер давайте досліджувати навколишній світ. Поторкаємо всі предмети навколо, принохаємося до них, познайомимося одне з одним. Пташенята не вміють розмовляти, вони тільки пищать». Дорослий озирається навколо, повзає разом із дітьми по підлозі, чіпає предмети, обнюхує їх, підходить до кожної дитини, торкається до неї, погладжує, пищить разом із нею, радісно плескає крильцями.

Добрий дощик

Діти стають у колб. Всі вони добрі краплинки дощу. У середині кола стоїть мама — хмара. Цій дитині дається чашечка з чарівною водою доброти. Вмикається весела музика, і всі краплинки танцюють і кружляють навколо мами хмари. Коли музика обривається, всі краплинки зупиняються, а мама хмара по черзі бризкає водою з чашки на кожного в колі і запитує у краплинок, кому вони допомогли. Кожна краплинка має придумати відповідь.

Наприклад: я побачила квіточку, змарнілу від спеки, і напоїла її; я побачила на дорозі брудну машину і помила її...

Після того як краплинки розкажуть хмарі про свої добрі справи, мама хмара повинна повторити все, що розповіли їй краплинки.

Чарівна паличка

Дорослий разом із дітьми стають на *жовту лінію*. Дорослий ведучий, у нього красива чарівна паличка. Діти пригадують будь-яку ситуацію, коли потрібна ближньому допомога. Наприклад: поганий настрій, болить зуб, хтось образив... Після цього діти говорять ведучому: «Чарівна паличка, допоможи мені». Ведучий підходить до них, і вони розповідають йому про свою проблему. Гра повторюється доти, доки кожній дитині чарівна паличка не допоможе вирішити ту чи іншу проблему.

Квітка доброти

Педагог малює на дошці велику квітку доброти з серединкою у вигляді серця. Діти повинні подумати про все добре, що вони можуть зробити один для одного, щоб їм усім жилося цікавіше. Кожен добрий вчинок, про який розкажуть діти, дарує квітці нову пелюсточку. Щоб квітка доброти ожила, протягом дня діти виконують те, про що вони розповіли.

Каблучка дружелюбності

Педагог разом із дітьми стає на *жовту лінію у коло*, і кожен обирає будь-яку професію. Педагог просить дітей уявити, що чарівна каблучка дружелюбності допомагає людям різних професій. Потім він обходить дітей і вкладає в руки когось каблучку дружелюбності. Той, хто отримав каблучку,

розповідає, чим дружелюбність може допомогти людині обраної професії в його роботі. Після того як дитина розказала про приклад доброзичливості в професії, каблучка передається наступній дитині.

Наприклад: доброзичливому лікарю хворі більш охоче розкажуть про свої болі і занепокоєння, і йому легше буде виписати для них потрібні ліки. Доброзичливому провіднику пасажирів подарують багато посмішок і будуть дотримуватися в його вагоні порядку. Доброзичливому продавцеві покупці подарують добрі слова, і йому не доведеться витратити сили на сварки з покупцями.

Подарунки для мам

Діти стоять на *жовтій лінії*. Педагог обходить усіх дітей і просить кожного вийняти з пакета картку з малюнком зірки (сонечка, веселки, квітки і т. д.). Діти повинні розповісти, що подарують маминому серцю ті чи інші мешканці землі. Наприклад: сонечко подарує мамі тепло і сяйво; зірка подарує їй зоряну казку... Потім діти діляться на групи, вибирають картку з яким-небудь мешканцем землі і розігрують сценку, як він допоміг мамі.

Наприклад: коли мама захворіла, сонячний зайчик поцілував маму, і вона відразу одужала.

Замри

Педагог разом із дітьми стоять на *жовтій лінії*. Дорослий звертається до дітей: «Якщо ти розпустуєшся і тобою незадоволені, скажи собі подумки: «Замри». Подивися навколо, що роблять інші, знайди собі цікаве заняття, підійди до кого-небудь і попроси пограти з тобою. Хтось обов'язково погодиться, і тобі буде цікаво».

Зламана лялька

Педагог разом із дітьми стоять на *жовтій лінії*. Дорослий звертається до дітей: «Іноді іграшки ламаються, але їм можна допомогти. Зобрази ляльку, у якої обірвалися мотузочки, що кріплять голову, шию, руки, тіло, ноги. Вона вся «розбовталася», з нею не хочуть грати, потряси усіма розламаними частинами одночасно. А зараз збирай, зміцнюй мотузочки — повільно, обережно з'єднай голову і шию, випрями їх, тепер розправ плечі і закріпи руки, подихай рівно і глибоко і на місці буде тулуб, ну і випрями ноги».

ПАЛЬЧИКОВІ ІГРИ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЇ РОБОТИ ЗА ПАРЦІАЛЬНОЮ ОСВІТНЬОЮ ПРОГРАМОЮ «ВЧУСЯ ЖИТИ»

Віршовані тексти та добір пальчикових вправ використовуються під час роботи на *жовтій лінії*.

Наша сім'я

Перший пальчик — наш дідусь,
Другий пальчик — то бабуся,
Третій пальчик — наш татусь,
А четвертий — то матуся,
А мізинчик — наш малюк,
Він сховався тут.

Показуємо на пальчик та кажемо: «перший пальчик...», і продовжуємо гру, загинаючи кожен пальчик.

Наші пальчики

Задрімав мізинчик трішки,
Безіменний — стриб у ліжку,
А середній там лежить,
Вказівний давно вже спить.
Вранці всі вони схопились враз —
В дитсадочок бігти час.

По черзі загинаємо пальчики до долоні. Потім великим пальцем торкаємося всіх інших — «будимо». Розкриваємо всі пальці «враз».

На роботу

Старший встав — не лінувався.
Вказівний за ним піднявся —
Розбудив сусід його.
Той — свого, а той свого.
Встали вчасно всі брати —
На роботу треба йти.

Стиснути пальчики в кулачок. По черзі розгинати їх, починаючи з великого. А зі словами: «Встали вчасно всі...» широко розставити пальці.

Доброго ранку

Доброго ранку, сонце привітне!
Доброго ранку, небо блакитне!
Доброго ранку, у небі пташки!
Доброго ранку тобі і мені!

Пальцями правої руки по черзі «вітатися» з пальцями лівої руки, торкаючись один одного кінчиками.

Спечем хлібчик

Спечем, спечем хлібчик Дітям на обідчик.

Найбільшому — хліб місити,
А тобі — воду носити,
А тобі — в печі палити,
А тобі — дрова рубати,
А малому — замітати.
Тільки хліба напекли —
Танцювати почали.
Це робота не легка —
Витинати гопака.

Розгинаємо пальчики, починаючи з великого. Імітуємо пальчиками танок.

Пташенята в гнізді

Полетіла пташка-мати Малюкам жуків шукати.
А малята не літають —
Із гніздечка виглядають.

Усі пальці правої руки обхопити долонею. Утворити «гніздо». Якщо ворушити пальцями правої руки, створюється враження, що у «гнізді» живі пташенята.

Квітка

Сяє сонечко привітне —
Квітка з пуп'янки розквітне.

Пучки пальців обох рук зімкнути. Долоньки трішки круглясті, схожі на пуп'янок. Нижні частини долонь притиснути одну до одної, а пальці широко розставити по колу і трохи вигнути. Утворюється велика квітка, що розпустилася.

Хрущ

Я — малий веселий хрущ.
Мене знає кожен кущ.
Маю я красиві вуса І нічого не боюся.

Стиснути кулачок. Вказівний палець і мізинець розвести в різні боки — «вуса». Ворушити вусами.

Квіточка

Під снігом квіточка росте,
Красу на землю принесе,
Промінчик доторкнеться,
І квітка усміхнеться.

Показати руками шар снігу. Потім утворити руками квітку й торкнутися до її пелюсток, показуючи «промінчик». Далі квітка потроху розкриває пелюстки.

Руханка

Як раненько я встаю,
{встати на пальчики, потягнутися)
то багато справ роблю:
(розвести руками)
личенько своє умию,
{миють лице)
вушка, носик; очка, шию.
{миють вушка, очка, шию)
одягнуся, причешуся {нахилитися, причесатися)
і усім я посміхнуся.
{посміхаємося!)

Моя семья

Этот пальчик — дедушка,
Этот пальчик — бабушка,
Этот пальчик — папочка,
Этот пальчик — мамочка,
Этот пальчик — я.
Вот и вся моя семья!
Поочередное сгибание пальцев, начиная с большого.

Дружба

Дружат в нашей группе Девочки и мальчики.
Мы с тобой подружим Маленькие пальчики.
Один, два, три, четыре, пять.
Пять, четыре, три, два, один.
Первые две строчки — обхватить правой ладонью левую и покачивать в ритме стихотворения. Следующие две строчки — обхватить левой рукой правую и покачивать в ритме стихотворения. На последние строчки — соединить пальчики обеих рук, начиная с большого, затем соединить пальчики, начиная с мизинца.

Капустка

Мы капустку рубим-рубим.
Ми капустку солим-солим,
Мы капустку трем-трем,
Мы капустку жмем-жмем.
Движения прямыми ладонями вверх-вниз, поочередно поглаживать пальцы, потирать кулачок о кулачок, сжимать и разжимать кулачки.

Віяло

В літню спеку віяло Вітерцем повіяло.
З нами вітерець погрався —
І у віяло сховався.
Зображати руками віяло. Потім пальчики ховаються в кулачок.

Вышли пальчики гулять

Раз, два, три, четыре, пять —

Вышли пальчики гулять.

Раз, два, три, четыре, пять —

В домик спрятались опять.

На первые строчки — поочередное разгибание пальчиков из кулачков, начиная с большого пальца. На следующие строчки — поочередное сгибание пальцев в кулачки, начиная с мизинца.

Замок

На дверях висит замок.

Кто открыть его не смог?

Мы замочком постучали,

Мы замочек повертели,

Мы замочек покрутили И открыли!

На первую строчку — пальцы в «замочек». Затем стучать о стол «замочком». Затем круговые движения «замочком», на слова последней строчки — показать ладошки.

Мы рисовали

Мы сегодня рисовали,

Наши пальчики устали.

Наши пальчики встряхнем,

Рисовать опять начнем.

Плавное вытянуть руки перед собой, встряхнуть кистями.

Рыбки

Покажи своей ладошкой,

Как резвятся рыбки-крошки

В быстром чистом ручейке.

Зарываются в песке.

Имитировать руками движения рыбок в соответствии с текстом

Лошадки

По бумаге белой, гладкой

Скачут пальцы, как лошадки.

Чок-чок-чок, чок-чок-чок.

Скачет резвый табунок.

Пальчики «скачут» по столу в ритме стихотворения.

Зайцы

Скачет зайка косою

Под высокою сосной.

Под другою под сосной

Скачет зайнышка другой.

Указательный и средний пальцы правой руки выглянуть, остальные выпрямить и соединить. на вторую строчку — ладонь левой руки поднять вертикально вверх, пальцы широко расставить на третью строчку — ладонь правой руки вертикально вверх, пальцы широко расставлены. на последнюю строчку — указательный и средний пальцы левой руки вытянуть, остальные выпрямить и Соединить.

Сорока-сорока

Указательным пальцем правой руки выполняются круговые движения по ладони левой руки. Действия сопровождаются словами:

Сорока-сорока Кашу варила,

Деток кормила.

Воспитатель загибает пальчики ребенка, начиная с мизинца

Этому дала,

Этому дала,

Этому дала,

Этому дала,

Этому дала.

Ладушки-ладушки

Воспитатель хлопает своей ладонью по ладошке ребенка, сопровождая собственные действия стихотворным текстом, побуждает малыша к ответным действиям.

Ладушки-ладушки!

Пекла бабка оладушки.

Маслом поливала,

Детушкам давала.

Хороши оладушки

У нашей милой бабушки!

Этот пальчик хочет спать

Воспитатель загибает и разгибает пальчики малыша попеременно на правой и левой руке, сопровождая движения словами:

Этот пальчик хочет спать,

Этот пальчик — прыг в кровать!

Этот пальчик прикорнул,

Этот пальчик уж заснул.

Тише, пальчик, не шуми,

Братиков не разбуди.

Встали пальчики. Ура!

В детский сад идти пора!

Руки в стороны

Руки в стороны, в кулачок,

Разожми и на бочок.
Руки вверх, в кулачок,
Разожми и на бочок.
Руки вниз, в кулачок,
Разожми и на бочок.

Выполнять движения согласно тексту стихотворения.

Тук-тук — я стучу

Воспитатель читает стихотворный текст, побуждает ребенка удерживать свою руку в кулачке. Отстукивает кулачком ребенка по поверхности стола каждое слово потешки:

Тук-тук — я стучу,
Новый столик сколочу.

Поехали-поехали

Поехали-поехали,
С орехами, с орехами,
К дедушке за репкой,
Желтой, большой,
Вот какой!

Показывает, разводя ладони в стороны.

Поехали-поехали,
К зайчику за мячиком,
За мячиком твоим,
Круглым и большим,
Вот каким!

Веселые маляры

Ребенок имитирует движения кистями обеих рук в направлений вверх-вниз, слева — направо (локти на уровне груди) Под чтение педагогом двустушиия:

Ми покрасим этот дом,
Жить Ванюша будет в нем.

Лодочка

Ребенок соединяет ладони обеих рук «ковшиком» и делает скользящие движения по поверхности стола.

Лодочка плывет по речке,
Оставляя след — колечки.

Птички в гнезде

Пальцы одной руки складываются в щепоть. Ее обхватывают ладонью другой руки. Нужно постараться шевелить пальчиками; затем поменять положение рук.

Птенчики в гнезде сидят,

Маму ждут и есть хотят.

Сидит белка на тележке

Дети левой рукой загибают по очереди пальцы правой руки, начиная с большого:

Сидит белка на тележке,

Продает она орешки:

Загибает:

Лисичке-сестричке,

большой палец,

Воробью,

указательный,

Синичке,

средний,

Мишке толстопятому,

безымянный,

Заиньке усатому.

мизинец.

Солим щи

Перетирающие движения тремя пальцами большим, указательным и средним.

С целью активизации мышечных ощущений рекомендуем проводить это упражнение в мисочке с гречневой крупой или рисом.

Ладошки

Ладошки вверх,

Ладошки вниз,

Ладошки на бочок —

И сажали в кулачок.

Пальчики у нас попляшут

Выполняются имитационные движения под стихотворный текст:

Пальчики у нас попляшут:

Вот они! Вот они!

Дети вращают кисти рук,

В кулачки мы пальцы спрячем,

В кулачки, в кулачки.

сжимают и разжимают пальцы,

Пальчики опять попляшут:

Вот они, вот они!

перебирают пальчиками,

Пальчиками мы помашем:

Уходи, уходи! *встряхивают кистями рук.*

Зайкины ушки

Пальчики зажаты в кулачке. Ребенок выставляет вверх указательный и средний пальчики, шевелит ими в стороны и вперед под стихотворный текст:

Ушки длинные у зайки,
Из кустов они торчат.
Он и прыгает, и скачет,
Веселит своих зайчат.
Зайка серенький сидит
И ушами шевелит.
Вот так, вот так,
Он ушами шевелит.

Пальчик побежал

Пальцы ребенка сжаты в кулак. Воспитатель сгибает и разгибает большой пальчик ребенка, по возможности производит ими вращательные движения под стихотворный текст:

Этот пальчик быстро встал
И по кругу побежал.
Хлопотун Егорка
Взялся за уборку:
В пляс по комнате пошел,
Оглянулся — чистый пол.

Мои вещи

У меня вещей немало,
Я о них вам расскажу.
Это — зонтик разноцветный,
Я гулять с ним в дождь хожу.
(ребенок поднимает правую руку над головой и сгибает ее)
Пусть припустит дождь сильнее,
Не промокну я совсем.
(ребенок «барабаним» пальчиками левой руки по правой — «зонтику»)
А вот это моя книжка,
(прижимаем ладони друг к другу, локти согнуты)
Я могу ее читать,
(раскрывает ладошки «книжечкой»)
Я могу вам и картинки
В этой книжке показать.
(вытягивает руки вперед, ладошки открыты)
А вот это — мячик мой,
Очень ловкий и смешной,
(ребенок сжимает кулачки и вращает кистями рук)
Я его бросаю,
В небо запускаю.

*(кулачком правой руки ударяет а раскрытую ладонь левой руки и
наоборот)*